

BIBELBRUK

For å forstå bedre

En side av *Stjorn* – oversettelsen av utvalgte skrifter i Det gamle testamente, som Håkon Haakonson lot utarbeide.

t hovedpoeng med undervisningen på katedralskolen er å skape fortrolighet med Bibelen. Da biskop Ambrosius veiledet Augustin, sa han at det kunne være lurt å starte med profeten Jesaja. Da Augustin hadde lest litt der, sa han at han ikke forsto noe og la boken til side, fordi han regnet med at resten ville være like vanskelig.

BIBELBRUK

Selv tror jeg heller at jeg ville ha startet med boken om Jona. Vi skjønner av måten det fortelles om ham på at han ikke har levd. Boken står blant profetene, men er et eksempel på at profetene i Det gamle testamente ofte ser mer på omvendelse i samtiden enn på å spå hva som vil skje i fremtiden.

Når det er flere meninger i tekster fra Bibelen, har det sammenheng med at alle viktige tekster kan (og skal) tolkes på fire måter, slik jeg også var inne på i omtalen av messetekstene: Den historiske (altså hva teksten sier direkte), den allegoriske (innholdet tolket symbolsk), den tropologiske (om hva vi skal gjøre) og den anagogiske (om Guds fremtid).

Sankt Efremer sier at man ikke skal innbille seg at man har funnet alt som er gjemt i Guds ord, heller skal man takke for mangfoldet. I tråd med dette forsøker vi i Hallvardskirkens skole å la guttene lære hele Bibelen å kjenne, og hvordan Det gamle og Det nye testamente støtter hverandre og utfyller hverandre.

Skriften inneholder svært ulike tekster, og noen av dem skal ikke tas bokstavelig. Vi bruker de første delene av Det gamle testamente som eksempel:

Augustin spør hvordan den første skapelsesfortellingen i starten kan omtale natt og dag, når lys og mørke ikke var skapt ennå. Andre kirkefedre understreker at man heller ikke må tro at Gud som en vanlig bonde laget en hage i tidenes morgen og plantet et tre i den som de første menneskene ikke måtte spise av. Dette er jo en slags som-om-fortellinger som sier noe om alle menneskers livsvilkår. Om peblingene så klarer (eller bør) viderefremme dette når de kommer ut i sine menigheter, er en annen sak.

Det er en rekke forfattere til bibelskriftene, men de er alle inspirert av Gud selv. Selv om Det gamle testaments forfattere naturligvis ikke kjente Det nye, er det viktig å se skriftene i Det gamle og i Det nye

BIBELBRUK

testamente under ett. Det er i enheten at Guds frelsesplan kommer til uttrykk, for de forklarer hverandre, og Det gamle testamente oppfylles i Det nye.

En rød tråd i skriftene er menneskets ønske om å kunne velge selv. Dette var ursynden i Paradiset, og resten av bøkene forteller om hvordan det regelmessig gikk svært galt.

Evangeliene forteller litt forskjellig om Jesu liv, men de er enige om at det sentrale i hans lære er budskapet om at Guds rike er kommet nær, og de bruker dette begrepet over hundre ganger.

Det er sagt at omhyggelig lesning kan sammenlignes med forholdet til andre mennesker: Det kan skje overfladisk og ligne en tilfeldig hilsen, men det kan også sammenlignes med en hengivelse.

For å legge grunnen til dette, anbefaler vi gjerne den langsomme og ettertenksomme lesemåten av bibelskriftene, som kalles *lectio divina*. Den kalles også munkens stige, og jeg lærte den å kjenne i St. Victor-klosteret nord for Paris. Det dreier seg om å beskjeftige seg med bibelskriftene på fire måter – som beskrives etter hverandre, men i praksis godt kan blandes.

Den første er rett og slett vanlig lesning, som bør være grundig og få med seg alt. Så følger en meditasjon over teksten, og deretter av en bønn med samme tema og gjerne med de samme ordene som det leste. Til slutt kommer en henrykkelse, et samvær med Gud – som ikke alltid finner sted, og ofte er uten ord.

DAGENS OPPSKRIFTER: SPEKKET MELK

Når kuene melkes i den lyse årstid, kan man prøve denne oppskriften som jeg har fra min kollega Henrik Harpestreng i Danmark, men den skal være vanlig mange steder:

Man trenger en god del melk, mange egg, flesk og krydder.

Alt kokes forsiktig sammen til det stivner, så siles blandingen. Når den på nytt er stivnet, skjæres den i skiver og stekes.